

Θεολογικά Χρονικά

Συνέδρια – Ημερίδες – Συμπόσια

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2018

Διεθνές επιστημονικό συνέδριο με θέμα: «Αθναγόρας και Οίκουμένη» στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ.

Ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Α.Π.Θ. διοργάνωσε διεθνές επιστημονικό συνέδριο με θέμα: *Αθναγόρας και Οίκουμένη: 70 χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου Ἀθναγόρα στὸν Οἰκουμενικὸ Θρόνο καὶ ἀπὸ τὴν ἴδρυση τοῦ Π.Σ.Ε.* Τὸ συνέδριο πραγματοποιήθηκε τὸ διήμερο 19 καὶ 20 Ἀπριλίου 2018 στὴ Θεολογική Σχολή τοῦ Α.Π.Θ.

Μεταξὺ ἄλλων χαιρετισμὸ ἀπηύθυνε ὁ Γενικὸς Γραμματέας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Dr Olav Fykse Tveit, ὁ κοσμητορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. καὶ Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, ὁ πρόεδρος τοῦ Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ. καὶ Παναγιώτης Σκαλτσῆς, ὁ πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας Α.Π.Θ. καὶ Συμεὼν Πασχαλίδης καὶ ὁ πρωτοσύγγελος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης π. Ἰάκωβος Ἀθανασίου, ἐκπροσωπώντας τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη καὶ Ἄνθιμο.

Μεταξὺ ἄλλων συμμετείχαν στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου ὁ π. Γεώργιος Τσέτσης, ὁ κ. Ἀριστείδης Πανώτης, ὁ μητροπολίτης Προύσης καὶ Ἐλπίδοφορος, ὁ ὁμότιμος καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz κ. Γρηγόριος Λαρεντζάκης, ὁ πρῶν ἀναπληρωτῆς Γ. Γραμματέας τοῦ ΠΣΕ καὶ

Γεώργιος Λαιμόπουλος, ἡ ἐπίκουρη καθηγήτρια τοῦ Τμ. Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Βασιλικὴ Σταθοκώστα, ὁ ἀναπληρωτῆς καθηγητῆς τοῦ Τμ. Θεολογίας Α.Π.Θ. καὶ Στυλιανὸς Τσομπανίδης, ὁ ἀναπληρωτῆς καθηγητῆς τοῦ Τμ. Θεολογίας Α.Π.Θ. καὶ Διονύσιος Βαλαῆς, ὁ καθηγητῆς τοῦ ἰδίου Τμήματος καὶ Κωνσταντίνος Χρήστου, ὁ Σύμβουλος Τύπου καὶ Γεώργιος Σπυρίδων Μάμαλος, ὁ καθηγητῆς Τμ. Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας Α.Π.Θ. καὶ Βασίλειος Κουκουσᾶς καὶ ὁ Δρ. Θεολογίας Παῦλος Σεραφεῖμ.

Τρίτη Συνάντηση τοῦ Global Christian Forum με θέμα: «Ἡ φιλαδελφία μενέτω (Ἐβρ. 13:1)»

Οἱ ἐργασίες τῆς τρίτης παγκόσμιας συνάντησης τοῦ Παγκοσμίου Χριστιανικοῦ Φόρουμ (Global Christian Forum (GCF) διεξήχθησαν ἀπὸ τὶς 23 ἕως 28 Ἀπριλίου 2018 στὴν πρωτεύουσα τῆς Κολομβίας, τὴ Μποκοτά, με θέμα: «Ἡ φιλαδελφία μενέτω (Ἐβρ. 13:1)».

Στὴ συνάντηση αὐτὴ συμμετέχουν ἐκπρόσωποι ἀπὸ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν (World Council of Churches), ἀπὸ τὸν Παγκόσμιο Εὐαγγελικὸ Σύνδεσμο (World Evangelical Alliance), ἀπὸ τὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία (Catholic Church) καὶ ἀπὸ τὴν Παγκόσμια Ἑνωση Πεντηκοστιανῶν (Pentecostal World Fellowship).

Τὸ Παγκόσμιο Χριστιανικὸ Φόρουμ ἰδρύθηκε τὸ 2002 με σκοπὸ τὴν ἐπικοινωνία καὶ τὸν διάλογο Χριστιανῶν

ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο, οἱ ὅποιοι δὲν ἀποτελοῦν μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν ἀναπτύχθηκε διάλογος μὲ χριστιανικὲς κοινότητες ποὺ δροῦν στὴ Βόρειο Ἀμερική, στὴ Λατινικὴ Ἀμερική, στὴν Κορέα, καθὼς καὶ στὴν Ἀφρικανικὴ Ἠπειρο καὶ συζητήθηκαν τόσο οἱ ἀνάγκες, ὅσο καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει κάθε κοινότητα. Τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσώπησε ὁ Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας Γαβριήλ.

*Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα μὲ θέμα:
«Ἄγιοκατατάξεις καὶ σύγχρονοι Ἅγιοι
τῆς Ἐκκλησίας»*

Τὸ Τμῆμα Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας καὶ ἡ Διεθνὴς Ἀκαδημία Θεολογικῶν καὶ Φιλοσοφικῶν Σπουδῶν «Οἱ Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος» πραγματοποίησαν Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα μὲ θέμα: «Ἄγιοκατατάξεις καὶ σύγχρονοι Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας».

Ἡ Ἡμερίδα πραγματοποιήθηκε στὸ Κέντρο Μελέτης τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας τὴν Τρίτη 24 Ἀπριλίου 2018 καὶ τὰ θέματά της εἰσηγήθηκαν ἔγκριτοι Καθηγητὲς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα ἐντάχθηκε στὸ πλαίσιο λειτουργίας τοῦ Προγράμματος Μεταπτυχιακῶν καὶ Διδακτορικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας, σὲ συνεργασία μὲ τὴ Διεθνὴ Ἀκαδημία Θεολογικῶν καὶ Φιλοσοφικῶν Σπουδῶν «Οἱ Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος», τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ῥεντίνης.

Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα μὲ τίτλο: «Ἡ Ὀρθοδοξία διαλεγόμενη: Ἀναζητώντας τὸ Ὅραμα τῆς Παιδείας στὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν Σήμερα»

Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα μὲ τίτλο: «Ἡ Ὀρθοδοξία διαλεγόμενη: Ἀναζητώντας τὸ Ὅραμα τῆς Παιδείας στὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν Σήμερα» διοργάνωσε τὸ Τμῆμα Θεολογίας Α.Π.Θ. καὶ τὸ Ἐργαστήριο Παιδαγωγικῆς τοῦ ἰδίου Τμήματος τὴν Παρασκευὴ 27 Ἀπριλίου 2018. Προσκεκλημένος ὁμιλητὴς ἦταν ὁ κ. Prof. Dr. Ulrich Kropac, Καθηγητῆς Διδακτικῆς τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, Κατηχητικῆς καὶ Θρησκευοπαιδαγωγικῆς στὴν Καθολικὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Καθολικοῦ Πανεπιστημίου Eichstätt-Ingolstadt, στὴ Γερμανία (Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt), ὁ ὁποῖος καὶ ἐπισκέφθηκε τὸ Τμῆμα Θεολογίας Α.Π.Θ. στὸ πλαίσιο τοῦ προγράμματος Erasmus+.

Ἡ ἐπιστημονικὴ ἐκδήλωση ξεκίνησε μὲ τὴν ὁμιλία τοῦ προσκεκλημένου ὁμιλητῆ, Καθηγητῆ κ. Ulrich Kropac, ὁ ὁποῖος παρουσίασε τὸ θέμα: «Παιδεία καὶ Θρησκεία». Ακολούθως παρουσιάσθηκαν εἰσηγήσεις ἀπὸ τὸν Καθηγητῆ κ. Χρυσόστομο Σταμούλη μὲ θέμα: «Τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἐνώπιον ἐνὸς καινούργιου κόσμου. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀλλαγῆς στὴν ἐκπαίδευση» καὶ ἀπὸ τὸν Ἐπίκουρο Καθηγητῆ κ. Πέτρο Παναγιωτόπουλο μὲ θέμα: «Παιδεία καὶ Διάλογος: Ἀλληλεξάρτηση καὶ ἀλληλοενίσχυση». Οἱ μεταπτυχιακοὶ φοιτητὲς κ. Ἰωάννης Τσαμπάζης καὶ κ. Σπύρος Κατσικάρωνης ἀνέπτυξαν τὸ θέμα: «Δὸς μοι μῦθον, λόγε» καὶ τέλος ὁ Ἐπικ. Καθηγητῆς Ἀθανάσιος Στογιαννίδης παρουσίασε τὸ θέμα: «Διαλεγόμενοι γιὰ τὴ σημασία τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὴ Δημόσια Ἐκπαίδευση ἢ Φιλοτεχνώντας ἓνα ψηφιδωτό».

ΜΑΪΟΣ 2018

*Γ' Επιστημονική Ημερίδα
του Τομέα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας,
Χριστιανικῆς Γραμματείας,
Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης
τοῦ Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.*

Ὁ Τομέας Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, Χριστιανικῆς Γραμματείας, Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ. ὁργάνωσε τὴν Πέμπτη 3 Μαΐου στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τὴν Γ' Επιστημονικὴ Ἡμερίδα γιὰ τὴν παρουσίαση τῆς ἔρευνας τῶν μεταπτυχιακῶν φοιτητῶν καὶ τῶν ὑποψηφίων διδασκτόρων του. Πρόκειται γιὰ μία ιδιαίτερα σημαντικὴ πρωτοβουλία, καθὼς παρέχει τὴ δυνατότητα ἀνάδειξης καὶ παρουσίασης τοῦ παραγόμενου θεολογικοῦ ἔργου ἀπὸ τοὺς νέους ἐπιστήμονες.

*Διεθνὲς Συνέδριο μὲ θέμα: Θεολογία
τῆς Μεταφράσεως τῶν Ὁ' «Νόμος καὶ
Δικαιοσύνη»*

Ὁ Τομέας Ἁγίας Γραφῆς καὶ Πατερικῆς Γραμματείας τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας Α.Π.Θ. πραγματοποίησε τὸ 5ο Διεθνὲς Συνέδριο μὲ θέμα: Θεολογία τῆς Μεταφράσεως τῶν Ὁ' «Νόμος καὶ Δικαιοσύνη» στὶς 3 καὶ 4 Μαΐου 2018.

*Παλαιὰ προβλήματα στὸν
Νέο Κόσμο. Ἕνα φόρουμ
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
για τὴ σύγχρονη δουλεία (Μπουένος
Ἄιρες, 5-8.5.2018)*

Ἡ ἀνθρώπινη δουλεία καὶ οἱ διαφορὲς μορφὲς ἐκμετάλλευσης τοῦ ἀνθρώπου στὸν σύγχρονο κόσμο βρέθηκαν στὸ ἐπίκεντρο Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου μὲ θέμα: “Old Problems in

the New World: A forum on Modern Slavery” (Παλαιὰ προβλήματα στὸν Νέο Κόσμο. Ἕνα φόρουμ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιὰ τὴ σύγχρονη δουλεία), ποὺ διοργάνωσε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στὸ Μπουένος Ἄιρες ἀπὸ τὶς 5 ἕως τὶς 8 Μαΐου.

Οἱ ἐργασίες ξεκίνησαν μὲ τὸν χαιρετισμὸ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Δαρδανελλίων κ. Νικήτα, διευθυντὴ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ὁρθόδοξου Ἰνστιτούτου «Πατριάρχης Ἀθηναγόρας» στὸ Berkeley τῆς Καλιφόρνιας, ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ τὴν ὀργανωτικὴ εὐθύνη τοῦ συμποσίου.

Κεντρικὸς ὁμιλητὴς στὴν πρώτη ἐνότητα ἦταν ὁ Γενικὸς Γραμματέας τῆς συμμαχίας ACT (ACT Alliance), Rudemar Bueno de Faria καὶ ἀκολούθησε συζήτηση μὲ ὁμιλητὲς τὸν ἐρευνητὴ καὶ ὑποψ. διδάκτορα στὸ Πανεπιστήμιο Orebro τῆς Σουηδίας Petre Breazu καὶ τὴν Ἑλληνορθόδοξη μοναχὴ Νεκταρία Παραδείση (ιεραποστολὴ Καλκούτα Ἰνδιῶν).

Ἡ ἐπίσημη ἔναρξη τοῦ συμποσίου πραγματοποιήθηκε τὴν Δευτέρα 7 Μαΐου. Τὶς ἐργασίες χαιρέτισαν μὲ βιντεοσκοπημένα μηνύματά τους ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὁ Πάπας Φραγκίσκος καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας κ. Ἰουστίνος.

Μεταξὺ τῶν ὁμιλητῶν ἦταν οἱ: Kristina Arriaga de Bucholz, ἀντιπρόεδρος τῆς USCIRF (U.S. Commission on International Religious Freedom), δρ. Ελίζαμπεθ Προδρόμου, δρ. Παρασκευᾶς (Πέρου) Χαμάλης, διάκονος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορέας καὶ καθηγητὴς Θεολογίας στὸ North Central College, δρ. Νάντια Delicata, καθηγήτρια Ἠθικῆς Θεολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Μάλτας, δρ. Πέρυ Χαλκίτης, Κοσμητορας τῆς Σχολῆς Δημόσιας Ὑγείας τοῦ Rutgers University, πρεσβυτέρα Μαρία Δρόσου, σύμβουλος τῆς ὀργάνωσης “St. Catherine’s Vision” ἀπὸ τὸν Καναδᾶ

και Abraham George από την οργάνωση “World Vision”.

Πρόκειται για το δεύτερο συμπόσιο που διοργανώνεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο για το ζήτημα αυτό του σύγχρονου δουλεμπορίου που δεν περιορίζεται μόνο στην παράνομη διακίνηση και έμπορία ανθρώπων (*human trafficking*) αλλά και στην παιδική εργασία, την καταναγκαστική εργασία, το έμποριο οργάνων, την εκμετάλλευση του ανθρώπου, σωματική και ψυχική. Σκοπός αυτής της ύψηλου επιπέδου συνάντησης ακαδημαϊκών, θεολόγων, έρευνητών και δημοσίων προσώπων από τη Λατινική Αμερική και άλλα σημεία του πλανήτη δεν ήταν μόνον η παρουσίαση του φαινομένου, αλλά και η αναζήτηση λύσεων προς την κατεύθυνση αντιμετώπισής του.

Γ' Συνάντηση Ελλήνων Σλαβολόγων με θέμα: «Η Θεσσαλονίκη και οι Κυριλλομεθοδιανές Σπουδές στην Ελλάδα» στη Θεσσαλονίκη

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης και η Ένωση Ελλήνων Σλαβολόγων διοργάνωσαν την Γ' Συνάντηση Ελλήνων Σλαβολόγων στο πλαίσιο των Εκδηλώσεων Θεολογικού Λόγου και Τέχνης του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με θέμα: «Η Θεσσαλονίκη και οι Κυριλλομεθοδιανές Σπουδές στην Ελλάδα» την Παρασκευή 4 Μαΐου και το Σάββατο 5 Μαΐου 2018 στο Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης στη Θεσσαλονίκη.

Το Ψαλτήριο στη Λειτουργική Παράδοση και Λαϊκή Ευσέβεια της Ορθόδοξης Ανατολής

Μετά από την επιτυχή διεξαγωγή δύο Διεθνών Επιστημονικών Συνεδρίων

σχετικών με ζητήματα Άγιας Γραφής και Ορθόδοξης Λατρείας, ή Κοσμητεία της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης, με τη συμμετοχή της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Λειτουργικής Αναγεννήσεως της Εκκλησίας της Ελλάδος διοργάνωσε και πραγματοποίησε Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με θέμα: «Το Ψαλτήριο στην Λειτουργική Παράδοση και Λαϊκή Ευσέβεια της Ορθόδοξης Ανατολής» τη Δευτέρα 7 και Τρίτη 8 Μαΐου 2018 στην Αίθουσα της Γ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης και στη Θεολογική Σχολή.

Επιστημονική Ημερίδα με θέμα: Ορθοδοξία και Ανθρώπινα Δικαιώματα

Το Τμήμα Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και η Ίερά Μητρόπολις Κηφισίας, Άμαρουσίου και Ώρωπού, στο πλαίσιο της συνεργασίας τους για τη δημιουργία «Κέντρου Μάθησης» στην Αττική, με σκοπό τη λειτουργία προγράμματος Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών, διοργάνωσε Επιστημονική Ημερίδα με θέμα: «Ορθοδοξία και Ανθρώπινα Δικαιώματα».

Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε στο Πνευματικό, Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο του Ίερού Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Δήμου Μεταμόρφωσης την Πέμπτη 10 Μαΐου με εισηγητές έγκριτους Καθηγητές των Θεολογικών Σχολών Αθηνών, Θεσσαλονίκης και του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Συγκεκριμένα χαιρετισμό απήθυναν ο Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Καθηγητής κ. Χρήστος Οικονόμου, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης

Κηφισίας, Αμαρουσίου και Ξρωποῦ κ. Κύριλλος, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Καθηγητῆς Φίλιππος Πουγιούτας, ὁ ἔχων ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴ Ἐπιστάσια τοῦ τῆς Τμήμα Θεολογίας Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου καὶ Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος καὶ ὁ Δήμαρχος Μεταμορφώσεως.

Πρῶτος εἰσηγητῆς ἦταν ὁ Ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ Καθηγητῆς τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας Κωνσταντῖνος Δελικωσταντῆς, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ὁρθοδοξία καὶ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα». Ἀκολουθῶς ἀνεγνώσθη ἡ εἰσήγηση τοῦ Ὁμότιμου Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ Κοσμήτορα τοῦ Ἰνστιτούτου Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν Ὁρθόδοξου Θεολογίας Σαμπεζῖ Ἐλβετίας κ. Βλασίου Φειδᾶ, μὲ θέμα: «Ἰποκείμενο ἢ Ἀντικείμενο τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ὁ ἄνθρωπος;». Ἐν συνεχείᾳ ὁ Κοσμήτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀπόστολος Νικολαΐδης μίλησε μὲ θέμα: «Ἀνθρωπος καὶ Κοινωνία» καὶ τέλος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα στὰ ὅρια τῆς Πατερικῆς Θεολογίας».

Διεθνὲς Συνέδριο μὲ θέμα:
«Ὁρθοδοξία καὶ Φονταμενταλισμός»

Διεθνὲς Συνέδριο μὲ θέμα: «Ὁρθοδοξία καὶ Φονταμενταλισμός» πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς 10 ἕως 12 Μαΐου 2018 στὸ Βελιγράδι τῆς Σερβίας. Τὸ Συνέδριο διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου σὲ συνεργασία μὲ τὸ Κέντρο γιὰ τὴ Μελέτη τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τοῦ

Χριστιανισμοῦ (Βελιγράδι), τὸ Κέντρο Ὁρθόδοξων Χριστιανικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Fordham (Νέα Ὑόρκη), τὴν Ἔδρα Ὁρθόδοξης Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Münster (Γερμανία), τὸ Ρουμανικὸ Ἰνστιτούτο Διορθόδοξων, Διαχριστιανικῶν καὶ Διαθρησκειακῶν Σπουδῶν (INTER, Cluj-Napoca, Ρουμανία), τὸ Βιβλικὸ Θεολογικὸ Ἰνστιτούτο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα (Μόσχα), τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ Ἀκαδημία «Ἅγιος Ἰγνάτιος» (Στοκχόλμη), τὸ Εὐρωπαϊκὸ Φόρουμ Ὁρθόδοξων Θεολογικῶν Σχολῶν (EFOST, Βρυξέλλες), τὸ Κέντρο γιὰ τὴ Φιλοσοφία καὶ τὴ Θεολογία (Trebinje, Βοσνία-Ερζεγοβίνη) καὶ τὴν Dom omladine Beograda (Βελιγράδι).

Κύριος στόχος τοῦ συνεδρίου ἦταν ἡ ἐξέταση τοῦ φαινομένου τοῦ φονταμενταλισμοῦ στὸν σύγχρονο κόσμον καὶ ἰδιαίτερα στὶς παραδοσιακὰ ὀρθόδοξες χώρες. Παρουσιάσθηκαν θέματα ὅπως ὁ φονταμενταλισμὸς ὡς θρησκευτικὸ καὶ ἰδεολογικὸ φαινόμενο, ἡ σχέση ἀνάμεσα στὸν φονταμενταλισμὸ, τὴν παραδοσιαρχία καὶ τὴ νεωτερικότητα, ὁ φονταμενταλισμὸς στὸν σύγχρονο ὀρθόδοξο κόσμον, οἱ ἀπαντήσεις ποὺ δίδει ὁ φονταμενταλισμὸς σὲ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τὸν ἐκσυγχρονισμό, τὸν πλουραλισμὸ καὶ τὴ δημοκρατία, οἱ ὀρθόδοξες ἀντιδράσεις ἀπέναντι στὸν πολιτικὸ φιλελευθερισμὸ καὶ τὴν ἐκκοσμίκευση, ἡ θεολογία, ἡ κατασκευὴ τοῦ (φονταμενταλιστικοῦ) «ἑαυτοῦ», κ.ἄ., φιλοδοξώντας μέσα ἀπὸ αὐτὲς τὶς θεματικὲς τὴ διερεύνηση τοῦ ρόλου τοῦ θρησκευτικοῦ φονταμενταλισμοῦ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν σύγχρονων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν κρίσεων.

*Ημερίδα με θέμα: «Οί προκλήσεις
της σύγχρονης ιεραποστολής»
στο Τμήμα Θεολογίας Α.Π.Θ.*

Τὰ ἐργαστήρια «Ἑλληνικῆς Γλώσσας τῆς Χριστιανικῆς Γραμματείας» καὶ «Κοινωνικῆς Ἑρευνας τῆς Θρησκείας καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ» τοῦ Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ. διοργάνωσαν ἡμερίδα με θέμα: «Οί προκλήσεις τῆς σύγχρονης ιεραποστολής» τὴν Τετάρτη 16 Μαΐου 2018 στὸ ἐργαστήριο Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡμερίδας ἀνεπτύχθησαν ἐνδιαφέρουσες εἰσηγήσεις ἀπὸ καθηγητὲς καὶ ὑποφ. διδάκτορες τοῦ Τμήματος Θεολογίας. Ὁ κ. Χρήστος Simon Carlos Forcade, ὑπ. δρ., ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Εὐαγγέλιο καὶ Πολιτισμὸς στὴ σύγχρονη ὀρθόδοξη ιεραποστολή». Ἡ κα Ἄννα Κόλτσιου-Νικήτα, Καθ. Τμ. Θεολογίας, τὸ θέμα: «Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ Ἱεραποστολή». Ἡ κα Νίκη Παπαγεωργίου, Ἀν. Καθ. Τμ. Θεολογίας, εἰσηγήθηκε τὸ θέμα: «Χριστιανικὴ μαρτυρία καὶ κοινωνικὴ διακονία στὸν ἀναπτυσσόμενο κόσμος» καὶ ὁ κ. Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Ἐπ. Καθ. Τμ. Θεολογίας, τὸ θέμα: «Ὄρθόδοξες θεολογικὲς σπουδὲς στὸ Κογκό».

*8ο Διεθνὲς Συνέδριο Ὄρθοδόξου
Θεολογίας*

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης διοργάνωσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸ 8ο Διεθνὲς Συνέδριο Ὄρθοδόξου Θεολογίας. Μὲ εἰσηγήσεις 120 θεολόγων ὀμιλητῶν, διακεκριμένων Ἱεραρχῶν καὶ ἐκλεκτῶν καθηγητῶν, ἀπὸ 20 χῶρες ὅλου τοῦ κόσμου καὶ 25 Πανεπιστημιακὲς Σχολὲς καὶ Θεολογικὰ Ἰνστιτούτα, πραγματοποιήθηκε στὴ Θεσσαλονικὴ (21-25 Μαΐου 2018) τὸ 8ο

Διεθνὲς Συνέδριο Ὄρθοδόξου Θεολογίας, με θέμα: «Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας: ἡ Ὄρθόδοξη Θεολογία τὸν 21ο αἰῶνα».

Μεταξὺ τῶν ὀμιλητῶν ἦταν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γέρων Ἀμερικῆς κ. Δημήτριος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς, καθὼς καὶ πλειάδα καθηγητῶν, κληρικῶν, μοναχῶν, μοναζουσῶν, λαϊκῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἱ ὅποιοι προσέγγισαν θέματα ποὺ ἀναφέρονται στὰ ἐπίσημα κείμενα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

Ἡ διεθνὴς ἀκαδημαϊκὴ θεολογικὴ κοινότητα ἀνταποκρίθηκε στὸ χρέος τῆς νὰ συνδράμει στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, με τὴ θεολογικὴ σκέψη καὶ ἔρευνα καὶ συγκεκριμένες προτάσεις, διατυπώνοντας ζωντανὸ θεολογικὸ λόγο. Ἡ θεολογικὴ κοινότητα μετὴ τὴ μελέτη, τὴν ἔρευνα καὶ τὸν διάλογο τίθεται πάντοτε στὴ διάθεση τῆς Ἐκκλησίας.

*Διεθνὲς Συνέδριο Διδακτορικῶν καὶ
Μεταδιδακτορικῶν Ἑρευνητῶν με
θέμα: «Σύγχρονες μορφὲς ἀγιότητας»*

Διεθνὲς Συνέδριο Διδακτορικῶν καὶ Μεταδιδακτορικῶν Ἑρευνητῶν με θέμα: «Σύγχρονες μορφὲς ἀγιότητας» πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 24 ἕως 27 Μαΐου 2018 στὴν Πράγα τῆς Τσεχίας. Τὸ Συνέδριο ἦταν τὸ πρῶτο ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ μία σειρὰ ἑξὶ Συνεδρίων ποὺ θὰ μελετήσουν ἀνθρωπολογικὰ θέματα σὲ μία οἰκουμενικὴ προοπτικὴ.

Τὸ Διεθνὲς Συνέδριο διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Προτεσταντικὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καρόλου (Πράγα) στὸ πλαίσιο σχετικοῦ ἐρευνητικοῦ προγράμματος τὸ ὁποῖο χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τὴν κυβέρνηση τῆς Τσεχίας. Τὸ συνέδριο περιελάμβανε μία σειρὰ ἀπὸ κύριες καὶ σύντομες εἰση-

γήσεις μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν καὶ παρουσιάσεις εἰσηγήσεων Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων Θεολόγων.

O Krastu Banev στῆ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν

Στὸ πλαίσιο τῶν ἀνταλλαγῶν Erasmus τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν μὲ τὸ Πανεπιστήμιο Durham μίλησε ὁ κ. Krastu Banev, ἐπίκουρος καθηγητῆς Θεολογίας, Τμ. Θεολογίας καὶ Θρησκευολογίας Πανεπιστημίου Durham, μὲ θέμα: *“Praying that wars everywhere may end”*: Reconciliation in St John Chrysostom («Ὑπὲρ καταπαύσεως πολέμων» - ἡ καταλλαγὴ στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο) τὴν Πέμπτη 31 Μαΐου 2018 στῆ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν. Προηγουμένως, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς παρουσίας του στῆ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, πραγματοποιήθηκε τὴν Τρίτη 29 Μαΐου ἡμερίδα μὲ θέμα: «Θρησκευτικὴ σύγκρουση καὶ καταλλαγὴ στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο τὸν 5ο αἰ.».

ΙΟΥΝΙΟΣ 2018

Διεθνὲς ἐπιστημονικὸ συμπόσιο:
«Σχέσεις Κύπρου-Ἀγίων Τόπων»

Διεθνὲς Συνέδριο μὲ θέμα: «Σχέσεις Κύπρου-Ἀγίων Τόπων» πραγματοποιήθηκε στῆ Λευκωσία ἀπὸ τὶς 8 ἕως τὶς 10 Ἰουνίου 2018. Τὸ συνέδριο διοργάνωσαν ἡ Ἑταιρεία Κυπριακῶν Σπουδῶν σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἐξαρχία τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Κύπρο ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κυπριακῆς Ἐπιτροπῆς Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

Τὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου ἀνοίξε ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλος ὁ Γ' καὶ συμμετεῖχαν 26 ὁμιλητῆς ἀπὸ τὴν Κύπρο, Ἑλλάδα,

Ἰσραήλ, Τουρκία καὶ Ἀλβανία, οἱ ὁποῖοι παρουσίασαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν τους γιὰ τὶς σχέσεις Κύπρου καὶ Ἀγίων Τόπων ἀπὸ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους ἕως καὶ σήμερα.

9ο Οἰκολογικὸ Συμπόσιο
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

Τὸ 9ο Διεθνὲς Οἰκολογικὸ Συμπόσιο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μὲ θέμα: «Γιὰ μία πιὸ πράσινη Ἀττική: Συντηρώντας τὸν πλανήτη καὶ προστατεύοντας τοὺς κατοίκους του» διεξήχθη στὴν Ἀθήνα, τὶς Σπέτσες καὶ τὴν Ὑδρα, μεταξύ 5ης καὶ 8ης Ἰουνίου.

Γύρω ἀπὸ αὐτὴν τὴ θεματικὴ τοῦ συνεδρίου ἀνεπτύχθησαν προβληματισμοὶ καὶ προτάσεις ἀπὸ διακεκριμένους εἰσηγητῆς καὶ ἔγιναν συζητήσεις γιὰ τὴ συνάφεια οἰκολογικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων τόσο μεταξύ τους ὅσο καὶ μὲ τὸ παγκοσμιοποιημένο πρότυπο οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καὶ πολιτικῆς διακυβέρνησης. Σημαντικὲς ἦταν καὶ οἱ ἀναφορὲς στὴν ἑλληνικὴ πραγματικότητα, δίδοντας ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον στὸ πρόβλημα τῆς εἰσροῆς μεταναστῶν καὶ προσφύγων στὴ χώρα καὶ στοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους Ἐκκλησία, Πολιτεία καὶ κοινωνικοὶ φορεῖς προσπαθοῦν νὰ τὸ ἀντιμετωπίσουν.

Τὸ συμπόσιο συγκέντρωσε 200 θεολόγους καὶ ἐπιστήμονες, πολιτικούς καὶ ἐπιχειρηματίες, καθηγητῆς καὶ φοιτητῆς, καθὼς καὶ ἀκτιβιστῆς καὶ δημοσιογράφους ἀπὸ τὴν Ἀσία, τὴν Ἀμερικὴ, τὴν Ἀφρική, τὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἑλλάδα. Τὰ προηγούμενα συμπόσια, τὰ ὁποῖα χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸ 1996, πραγματοποιήθηκαν στὴ Μαύρη Θάλασσα καὶ τὴν Ἀδριατικὴ, στοὺς ποταμοὺς Δούναβη καὶ Ἀμαζόνιο, στὸν Ἀρκτικὸ Ὠκεανό, στὸν ποταμὸ Μισσισσιπὴ καὶ ἄλλοι.

*6ο Διεθνές Συνέδριο τῆς Διεθνούς
Ἐνώσεως Ὁρθόδοξων Δογματολόγων*

Τὸ 6ο Διεθνές Συνέδριο τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Ὁρθόδοξων Δογματολόγων πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς 7 ἕως τὶς 9 Ἰουνίου στὸ Θεολογικὸ Ἰνστιτούτο «Ἅγιος Ἰωάννης Δαμασκηνός» τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Balamand ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἰωάννη. Θέμα τοῦ Συνεδρίου ἦταν: «Ἡ ἐσχατολογικὴ θεώρηση τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας».

Στὸ Διεθνές αὐτὸ Συνέδριο ἔλαβαν μέρος μεταξὺ ἄλλων πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐνώσεως ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴ Μ. Ἀνατολή. Στὸ ἀκροατήριο παρευρίσκονταν μεταξὺ ἄλλων ὁ πρέσβης τῆς Ρουμανίας στὸν Λίβανο κ. Victor Mircea, ἡ πρέσβης τῆς Κύπρου κ. Χριστίνα Ράπτη, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Χατζηθωμᾶς, Ἐπιτετραμμένος τῆς Πρεσβείας τῆς Ελλάδας στὸν Λίβανο, ὁ π. Tanius Khalil, Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου La Sagesse, ὁ ἀρχιμανδριτῆς Ῥωμανὸς Al-Hannat, Ἠγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τοῦ Balamand, ὁ ἀρχιμανδριτῆς Alexis Chehadeh, Διευθυντῆς τοῦ Τμήματος Οἰκουμενικῶν Σχέσεων καὶ Ἀνάπτυξης τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ὁ Καθηγητῆς τοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Σεργίου (Παρίσι) Michel Stavrou, Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως, ὁ π. Ioan Tulcan, Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Arad (Ρουμανία) καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐνώσεως, ὁ π. Πορφύριος Georgi, Κοσμήτωρ τοῦ Ἰνστιτούτου Θεολογίας «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός» καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐνώσεως, καθηγητὲς καὶ φοιτητὲς τῆς Σχολῆς.

Οἱ ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου εἶχαν ὡς βάση τὶς ἀκόλουθες θεματικές: «Ἡ

ἐσχατολογικὴ θεώρηση στὴν ὀρθόδοξη θεολογία», «Ἡ ἐσχατολογικὴ θεώρηση: Βιβλικὰ καὶ πατερικὰ θεμέλια», «Ἡ ἐσχατολογικὴ θεώρηση στὴ ρουμανικὴ ὀρθόδοξη θεολογία» καὶ «Ἡ ἐσχατολογικὴ θεώρηση καὶ ἡ φύση τῆς Ἐκκλησίας».

Τέλος κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ συνεδρίου παρουσιάσθηκε καὶ ἡ ἔκδοση τῶν *Πρακτικῶν* τοῦ 5ου Συνεδρίου ποὺ εἶχε πραγματοποιηθεῖ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 2016 στὴν Ἱ. Μ. Caraiman στὴ Ρουμανία μὲ τίτλο *Primacy and Primacies in the Church* (ἐπιμ. Peter Boutenef, Michel Stavrou καὶ Ioan Tulcan, ἐκδ. 'Aurel Vlaicu', University from Arad House Editing, 2018).

*Διεπιστημονικὸ Συνέδριο: Θεός,
Κόσμος, Ἄνθρωπος στὴν Βυζαντινὴ
Διανόηση*

Ἡ Διεθνὴς Ἐπιστημονικὴ Ἐταιρεία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ ἡ Ἐνωση Ἑλλήνων Φυσικῶν διοργάνωσε Διεπιστημονικὸ Συνέδριο μὲ θέμα: «Θεός, Κόσμος, Ἄνθρωπος στὴ Βυζαντινὴ Διανόηση» στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Ε.Κ.Π.Α. στίς 7 καὶ 8 Ἰουνίου 2018, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Κοσμητείας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α. καὶ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου.

*Ἐπετειακὸ Συμπόσιο Ἰωβηλαίου
τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος
Πατερικῶν Μελετῶν*

Μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση 50 ἐτῶν ἱστορίας καὶ προσφορᾶς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν πραγματοποιήθηκε τὸ διήμερο 28 καὶ 29 Ἰουνίου 2018 στὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Ἰδρύματος (Ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Βλατάδων),

Ἐπετειακὸ Συμπόσιο Ἰωβηλαίου μὲ τὴ συμμετοχὴ κυρίως πανεπιστημιακῶν διακεκριμένων ὁμιλητῶν, οἱ ὅποιοι μὲ τὶς εἰσηγήσεις τους ἀνέδειξαν τὸ ἐπιστημονικὸ καὶ ἐκδοτικὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος.

Στὸ πλαίσιο τοῦ Συμποσίου ὑπεγράφη μνημόνιο γιὰ τὴν ἴδρυση δικτύου συνεργασίας μεταξὺ ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐκκλησιαστικῶν φορέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου, ἀλλὰ καὶ μνημόνιο διμεροῦς συνεργασίας τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος μὲ τὸ Ἰδρυμα Τεχνολογίας καὶ Ἐρευνας καὶ τὴν Ἁγιορειτικὴ Ἑστία.

Τὸ Δίκτυο, στὸ ὁποῖο ἐκτὸς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν συμμετέχουν τὸ Ἰνστιτούτο Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν Ὁρθόδοξου Θεολογίας (Chambésy, Γενεύη), τὸ Πατριαρχικὸ Ὁρθόδοξο Ἰνστιτούτο «Πατριάρχης Ἀθηναγόρας» (Berkeley, ΗΠΑ), ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης, ἡ Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου, τὸ Παγκόσμιο Βῆμα Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, ἡ Πολιτιστικὴ Ἀκαδημία «Ἅγιος Ἐπιφάνιος» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κωνσταντίας καὶ Ἀμμοχώστου, τὸ Κέντρο Ἐκκλησιαστικῶν, Ἱστορικῶν καὶ Πολιτιστικῶν Μελετῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ ἡ Ἁγιορειτικὴ Ἑστία, συνεστήθη ἀποσκοπώντας στὴ συνεργασία μεταξὺ ὄλων τῶν μερῶν σὲ θέματα ἀνάδειξης τοῦ ρόλου τῆς πατερικῆς καὶ τῆς ἐν γένει ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης στὸν σύγχρονο κόσμο, τῆς μελέτης, προβολῆς καὶ ἀνάδειξης τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ στὶς ποικίλες ἐκφάνσεις του κατὰ τὴ βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ ἐποχὴ ὡς τὶς ἡμέρες μας, τοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν θρησκειῶν, κ.ἄ.